

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/241/2021
Identifikačné číslo spisu: 6719205031
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6719205031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. M. XXX, podnikajúceho pod obchodným menom P. S. - S., IČO: XXXXXXXX, so sídlom T. M. XXX, zastúpeného JUDr. Rudolfom Fajbíkom, advokátom, so sídlom v Banskej Štiavnici, Dobšinského 14, proti žalovanej Š. I., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. M. XXX, o určenie, že žalobca sa zbavuje zodpovednosti za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze žalovanej, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14Cpr/9/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11CoPr/2/2020-258 z 28. januára 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen rozsudkom č. k. 14Cpr/9/2019-195 z 18. júna 2020 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že sa zbavuje zodpovednosti za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze žalovanej v rozsahu 100%. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania.

2. Poukázal na to, že žalovaná pracovala u žalobcu na základe pracovnej zmluvy na dobu určitú od 1. mája 2015 do 22. decembra 2015, v pracovnej pozícii strojársky robotník, vykonávala okrem iného lisovanie na výstredníkových a hydraulických lisoch. Dňa 22. septembra 2015 žalovaná utrpela ťažký úraz, keď vo chvíli, keď po zdvihu barana vyberala pravou rukou výlisok z lisovacieho stroja, sa neočakávane spustil režim opakovaných zdvihov lisu a došlo ku devastačnému poraneniu prstov pravej ruky žalovanej v lisovacom nástroji. Aj keď hneď po prvom zdvihu poranenú ruku z lisu vytiahla, došlo ku devastačnému poraneniu jej pravej ruky. Lis sa pritom stále opakovane zdvíhal a zastavila ho až P. N., stojaca 2 - 3 metre od lisu na ľavej strane. Po úraze jej poskytli kolegovia prvú pomoc, P. S. starší ju odviezol svojím motorovým vozidlom do nemocnice v Ž. A. M., kde po vykonanom operačnom zákroku zostala hospitalizovaná, pretože pri úraze utrpela stratu prstov pravej ruky. Žalobca neprivolal políciu ani obratom neoznámil prípad na inšpektoráte práce; miesto nehody nezdokumentoval.

3. Po neskoršom nahlásení udalosti inšpektorátu práce žalobcom i žalovanou Inšpektorát práce v Banskej Bystrici po prešetrení udelil žalobcovi pokutu a Národný inšpektorát práce v Košiciach rozhodnutie potvrdil. Na základe podania správnej žaloby Krajský súd v Banskej Bystrici obe rozhodnutia inšpektorátu práce ako nezákonné zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie. Po vrátení veci krajským súdom inšpektorát práce správne konanie pre uplynutie subjektívnej lehoty na uloženie pokuty zastavil.

4. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že 12. mája 2015 sa žalovaná zúčastnila periodického oboznámenia o BOZP, na priamu obsluhu lisu bola zaškolená v mesiaci máj 2015 (deň na zázname zo školenia je nečitateľný). Technologický postup obsluhy lisu pri lisovaní a montáži zostavy „W.“ na predmetnom lise určil zamestnávateľ pracovnou návodkou a technologickým postupom dňa 15. marca 2015. Predmetný lis môže pracovať v dvoch pracovných režimoch, a to v pracovnom režime jednotlivých zdvihov, dvojručné ovládanie a v pracovnom režime trvalý chod (opakované zdvihy), dvojručné ovládanie. Pri pracovnom režime jednotlivých zdvihov, dvojručné ovládanie je v technologickom postupe určeného výrobcom uvedené „dvojručné tlačidlá musia byť stlačené dotiaľ, kým baran nevykoná viac ako polovicu zdvihu. Pri predčasnom uvoľnení dvojručných tlačidiel (A3, A4) baran nedokončí zdvih a do východzej polohy sa dostane len tipovaním“. Tento pracovný režim lisu, či už jednotlivých zdvihov, dvojručné ovládanie, alebo trvalý chod (opakované zdvihy), dvojručné ovládanie vyplýva z výpisu z technického pasportu pre tento lis vyhotoveného výrobcom. V konaní nebolo medzi stranami sporné, že žalovaná mohla pracovať na lise jedine v pracovnom režime jednotlivých zdvihov, dvojručné ovládanie. Pracovný režim trvalý chod (opakované zdvihy), dvojručné ovládanie mala zamestnávateľom zakázaný.

5. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že k zraneniu žalovanej došlo z dôvodu, že lis, na ktorom pracovala v čase pracovného úrazu, pracoval v pracovnom režime trvalý chod, prepínač v polohe „OB.RUCNY“.

6. Súd prvej inštancie poukázal na prílohou znaleckých posudkov, ktorú tvorí popis režimov práce lisu, uvedený výrobcom ŠMERAL TRNAVA v technickom pasporte výstredníkového lisu, z ktorého vyplýva, že jedným z významných bezpečnostných prvkov pri ovládaní lisu je uzamknutie polohy nastaveného pracovného režimu. V režime jednotlivých zdvihov tak, ako to vyplýva zo záverov znaleckého posudku č. 02/2016 znalca G. E.H. T., je to i zastavenie lisu pri uvoľnení dvojručných tlačidiel pred dosiahnutím dolnej úvrate. Medzi ďalšie bezpečnostné prvky patrí dvojručné ovládanie tlačidiel spúšťania lisu, tiež tlačidlo central stop. Bezpečnosti je podriadená logika elektrického zapojenia ovládania lisu; tieto bezpečnostné prvky nemožno vypnúť, lebo pri nesprávnom nastavení pracovného režimu sa ochranná funkcia zastavenia lisu uvoľnením dvojručných tlačidiel pred dosiahnutím dolnej úvrate v režime jednotlivých zdvihov mení na spúšťaciu funkciu v režime trvalého chodu. Preto je z hľadiska bezpečnosti práce dôležité, aby si obsluha skontrolovala nastavenie pracovného režimu a toto nastavenie uzamkla.

7. Zo záznamu zo školenia priamej obsluhy lisu z mája 2015, kde žalovaná bola preškolená k obsluhu predmetného lisu, vyplýva, že žalovaná ako priama obsluha lisu bola oboznámená a poučená o bezpečnostných prvkoch práce na lise, čo zamestnávateľ označil za ovládacie prvky lisu „dvojručné spúšťanie, total stop“, avšak nebola riadnym spôsobom poučená a oboznámená s bezpečnostným prvkom lisu, ktorým je prepínač pracovného režimu lisu, že po nastavení prepínača lisu na zvolený spôsob ovládania je potrebné prepínač vždy uzamknúť. Zo žiadneho dôkazu, predloženého a vykonaného v spore podľa súdu prvej inštancie nevyplýva, že žalovaná bola s týmto bezpečnostným prvkom riadne a preukázateľne oboznámená, prípadne, že by znalosť o tomto bezpečnostnom prvku bola zamestnávateľom vyžadovaná a kontrolovaná. Naopak, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že kľúč od prepínača lisu bol trvale umiestnený v zámke prepínača lisu, s vedomím zamestnávateľa. Povinnosťou zamestnávateľa bolo oboznámiť žalovanú pri práci na tomto lise o tomto bezpečnostnom prvku a bolo jeho povinnosťou vyžadovať dodržiavanie tohto postupu a kontrolovať jeho dodržiavanie. Práve uzamknutie prepínača lisu po nastavení pracovného režimu lisu je bezpečnostným prvkom na zaistenie bezpečnosti a ochrany života a zdravia pri práci, pretože núti zamestnanca uvedomiť si, v akom

pracovnom režime pracuje, resp. ide pracovať pri nastavení pracovného režimu lisu. Pokiaľ tento bezpečnostný prvok zamestnávateľ nevyžadoval v rozpore s pracovným postupom, určeným výrobcom a preukázateľne s týmto žalovanú neoboznámil, je to podľa názoru súdu prvej inštancie dôvod, pre ktorý nemožno úplne pozbaviť zamestnávateľa zodpovednosti za škodu spôsobenú žalovanej pri tomto pracovnom úraze. Závažnou bola podľa súdu prvej inštancie i skutočnosť, že zamestnávateľ nielenže žalovanú neoboznámil s tým, že z hľadiska bezpečnosti je nevyhnutné, aby po nastavení pracovného režimu lisu prepínač lisu uzamkla, ale navyše žalovanú nepoučil riadne a preukázateľne o tom, že kľúč po uzamknutí prepínača lisu je potrebné a nevyhnutné z prepínača vybrať, aby kľúčom od lisu mohla disponovať jedine žalovaná, keďže podľa výrobcu ohľadne pracovného režimu lisu je stanovené, že z hľadiska bezpečnosti ochrany zdravia a života pri práci je potrebné, aby týmto kľúčom disponovala jedine osoba, ktorá v danom momente lis ovláda. Je v rozpore so zaistením bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, aby pri práci na lise kľúč od prepínača lisu bol trvalo umiestnený v prepínači, ku ktorému môžu mať prístup aj iné osoby, resp. iní zamestnanci, momentálne nachádzajúci sa v prevádzke zamestnávateľa.

8. Okresný súd sa nestotožnil so záverom znalca G.. G. N. v znaleckom posudku č. 2/2016, ktorý v konaní predložil žalobca, že kľúčiky ovládania prepínača funkcií lisu počas výkonu práce žalovanou mohli byť zasunuté v zámku lisu, pretože ho obsluhuje osoba zodpovedná za spôsob ovládania lisu. Z pracovného režimu lisu, určeného výrobcom, ktorý v bode 9.3 strany 11 pasportu lisu uvádza, že kľúčmi od prepínača disponuje len osoba zodpovedná za určovanie spôsobu ovládania, nevyplýva, že by kľúč od prepínača mohol byť zasunutý v zámku. Z formulácie, že s „kľúčmi disponuje len osoba zodpovedná za určovanie spôsobu ovládania“, čo stanovuje výrobca, možno vyvodiť len to, že kľúč od prepínača lisu musí z hľadiska ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci mať pod sústavnou kontrolou len osoba zodpovedná za určovanie spôsobu ovládania lisu. Pokiaľ takýto kľúč je v zámku prepínača trvalo umiestnený, ako to bolo v tejto veci, nie je tým splnená podmienka, že týmto kľúčom disponuje len osoba zodpovedná za určovanie spôsobu ovládania; ak na pracovisku pracuje viacej zamestnancov súčasne, ako to bolo v danom prípade, nie je tento bezpečnostný prvok zachovaný.

9. Okresný súd vytkol tiež žalobcovi, že bezprostredne po závažnom pracovnom úraze nezabezpečil zdokumentovanie miesta pracovného úrazu, neohlásil udalosť príslušným policajným orgánom ani inšpektorátu práce, ale tak urobil až tretí deň po pracovnom úraze, čím znemožnil ohliadku miesta pracovného úrazu bezprostredne po pracovnom úraze; ním vyhotovená fotodokumentácia je len čiastočná. Bez toho, aby bola vylúčená technická vada práce stroja, po úraze žalovanej dal pokyn pokračovať v práci na tomto lise.

10. Proti rozsudku Okresného súdu Zvolen podal odvolanie žalobca, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 11CoPr/2/2020-258 z 28. januára 2021 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100%. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania, že za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze žalovanej nezodpovedá v žiadnom rozsahu, teda nepreukázal, že by sa tejto zodpovednosti zbavil.

11. Žalobcom namietané procesné pochybenie okresného súdu v podobe neposkytnutia predbežného právneho názoru v zmysle § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd nezistil. Poukázal na to, že obligatórne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení zo strany súdu a obligatórne predbežné právne posúdenie vecí sú prostriedkom na predídenie tzv. prekvapivých súdnych rozhodnutí. Zo zápisnice o pojednávaní z 13. februára 2020 vyplýva, že po výsluchoch strán sporu konajúca sudkyňa uviedla, že nepovažuje za sporné, že žalovaná v rozhodnom období bola zamestnankyňou žalobcu, že pri výkone práce došlo k jej pracovnému úraze, keď vyberala materiál z lisu, ktorý obsluhovala a ktorý jej zachytil pravú ruku, že došlo pri tomto pracovnom úraze ku devastačnému poraneniu jej pravej ruky a traumatickej amputácii troch prstov. Sporná je príčina vzniku pracovného úrazu, keďže žalobca tvrdí, že žalovaná svojím zavinením porušila predpisy a pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci bola s nimi riadne a preukázateľne oboznámená, pričom sa ich znalosť a dodržiavanie sústavne kontroluje, naproti tomu žalovaná tvrdí, že za pracovný úraz

nezodpovedá, keďže ho nezavinila. Za primárnu považoval okresný súd otázku liberácie žalobcu ako zamestnávateľa od objektívnej zodpovednosti za škodu v zmysle § 196 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce; okresný súd vykoná všetky dôkazy navrhnuté žalobcom a keďže žalovaná má postavenie slabšej strany sporu, vykoná aj také dôkazy, ktoré neboli navrhnuté. Odvolací súd uzavrel, že okresný súd neporušil ani ustanovenie § 319 Civilného sporového poriadku, keď vykonal všetky dôkazy, navrhované stranami, a potreba vykonania ďalších dôkazov z konania nevyplývala, ani vykonanie ďalších dôkazov žalobca nenavrhol. V odvolacom konaní dôkazy, navrhnuté až po rozhodnutí okresného súdu žalobcom, neumožňujú akceptovať procesné predpisy ani na ochranu slabšej strany, a už vôbec na ochranu strany silnejšej (strana žalobcu), navyše zastúpenej advokátom.

12. K námietke žalobcu, že okresný súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 196 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce a vôbec neaplikoval ustanovenia § 196 ods. 2 až 5 Zákonníka práce, keďže okresný súd ani jednou vetou nehodnotil, či a aký podiel mala na vzniku pracovného úrazu žalovaná, odvolací súd uviedol, že okresný súd nepochybil, keď v prejednávanej veci skúmal v zmysle žaloby prípady preukázaného a zavineného protiprávneho konania žalovanej, ktoré by mohlo byť v závislosti od rozsahu liberácie jedinou príčinou (úplná liberácia) alebo jednou z viacerých príčin (čiastočná liberácia) vzniku škody na strane zamestnanca. Vykonal rozsiahle dokazovanie a podrobne zistil skutkový stav veci; nezistil dôvody na použitie ustanovenia § 196 ods. 1 ani § 196 ods. 2 Zákonníka práce a správne žalobu v plnom rozsahu zamietol.

13. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca a navrhol napadnutý rozsudok, prípadne aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť príslušnému súdu na ďalšie konanie. Mal za to, že rozsudok krajského súdu je nesprávny, pretože trpí vadou v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku a rovnako vadou v zmysle § 421 Civilného sporového poriadku.

14. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny, súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalobcu v odvolaní, svojvoľne hodnotil skutkový stav, z čoho vyplynuli prekvapivé právne závery. Za podstatnú chybu považoval dokazovanie skutočnosti, či školenie priamej obsluhy lisu bolo dostatočné alebo nedostatočné, a to v súvislosti s používaním prepínača pracovných režimov a vyžadovaním či kontrolovaním uzamykania prepínača. Podľa jeho tvrdenia školenie bolo vykonané, jeho obsah nikto nespochybnil, žalovaná tvrdenia žalobcu nepoprela, preto malo byť jeho tvrdenie hodnotené ako nesporné (§ 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a nemalo byť predmetom dokazovania. Pokiaľ mal súd dôvodnú pochybnosť, mal postupovať podľa § 181 ods. 2 alebo § 150 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ale nebol oprávnený bez dokazovania prijať svojvoľný a prekvapivý záver o nedostatočnosti školenia.

15. Rovnakú procesnú chybu namietal vo vzťahu k dokazovaniu skutočnosti či žalobca vyžadoval a kontroloval uzamykanie prepínača režimov. Túto skutočnosť nikto nikdy nespochybnil, ani sa k nej nevyjadroval, súd neuvádza, na základe akých dôkazov dospel k svojmu záveru, čím nedal žalobcovi šancu na prípadnú nápravu v odvolacom konaní.

16. Žalobca namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho podstatnými tvrdeniami v odvolaní, a to s neurčením sporných skutkových tvrdení medzi stranami sporu, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v bode 9 považoval žalobca za nedostatočné, legitimizujúce prekvapivé a svojvoľné rozhodnutie súdu prvej inštancie. Povinnosť podľa § 181 ods. 2 alebo § 150 ods. 2 Civilného sporového poriadku interpretoval súd podľa názoru žalobcu príliš formálne. Žalobca považoval tvrdenie odvolacieho súdu, že v odvolacom konaní nemožno vykonať dokazovanie, za tvrdenie, ktoré je v rozpore so zákonom. Pokiaľ išlo o skutkové zistenia týkajúce sa oboznámenia priamej obsluhy lisu s prepínačom pracovných režimov a kontroly jeho uzamykania, odvolací súd pochybil v procese zisťovania a dokazovania skutkových okolností a následkom toho formuloval nesprávne skutkové zistenia.

17. Žalobca v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie - nesprávnu aplikáciu § 196 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce a chýbajúcu aplikáciu ustanovenia § 196 ods. 2 až 5 Zákonníka práce. Pri správnom

posúdení mal súd žalobe vyhovieť a určiť, že žalobca sa zbavil zodpovednosti za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze žalovanej v celom rozsahu. Kľúčové je podľa žalobcu správne určenie príčiny vzniku pracovného úrazu. Podľa rozsudku bolo príčinou vzniku úrazu nedostatočné školenie o prepínači pracovných režimov v spojitosti s potrebou uzamykania a súčasne súd tvrdí, že zamestnávateľ nevyžadoval a nekontroloval také uzamykanie. Z rozsudku však podľa žalobcu nie je zrejmé, na základe čoho došiel k záveru, že školenie bolo nedostatočné, čo bolo a čo nebolo obsahom školenia, resp. čo malo byť podľa súdu obsahom školenia. Podľa žalobcu bezprostrednou príčinou vzniku úrazu bolo siahnutie žalovanej do priestoru lisu v čase, keď sa baran lisu ešte pohyboval. Touto skutočnosťou sa však súdy oboch inštancií nezaoberali, hoci bola dokázaná.

18. Uzamykanie alebo neuzamykanie prepínača režimov, či vysunutie alebo nevysunutie kľúča z prepínača nebolo podľa názoru žalobcu vôbec v príčinnej súvislosti so vznikom úrazu. Dôležité je podľa neho to, kto má lis celý čas pod kontrolou. Stroj bol umiestnený pri stene a po celý čas výkonu práce sa prepínač nachádzal v zornom poli obsluhy lisu. Bez jej vedomia nikto nemôže na kľúč siahnuť. Žalovaná bola riadne poučená o tom, že musí byť nastavený pracovný režim jednotlivé zdvihy, že je to potrebné kontrolovať pred začatím práce a tlačidla obojručného ovládania treba držať až do zastavenia barana lisu v hornej úvrti. Nedostatočnosť školenia v tomto smere nevytkol žalobcovi ani súd, ani inšpektor práce, ani znalec. Nastavenie správneho pracovného režimu vykonáva priama obsluha lisu, teda žalovaná, a nie žalobca, teda za tento úkon žalovanej žalobca nenesie žiadnu zodpovednosť.

19. Žalobca poukázal na to, že subjektívna zodpovednosť zamestnanca vylučuje alebo obmedzuje objektívnu zodpovednosť zamestnávateľa, pričom súd musí vždy skúmať celú zodpovednosť a výsledkom jeho skúmania je buď úplná alebo čiastočná alebo žiadna liberácia zamestnávateľa. Aj keď žalobca primárne žiadal úplnú liberáciu, súd musí skúmať prípadnú čiastočnú liberáciu. Namietal, že odvolací súd vôbec nereagoval na odvolacie námietky týkajúce sa použitia, resp. nepoužitia ustanovení § 196 ods. 2 až 5 Zákonníka práce a vôbec nehodnotil dôkazy v súvislosti s prípadnou čiastočnou liberáciou. Napadnutý rozsudok je preto podľa názoru žalobcu nepreskúmateľný, svojvoľný a založený na nesprávnom (neúplnom) právnom posúdení.

20. V súvislosti s aplikáciou § 196 Zákonníka práce poukazoval na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 15/2008, podľa ktorého „jedným z predpokladov pre úplné zbavenie sa zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom je zabezpečenie znalosti právnych predpisov alebo ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, sústavné vyžadovanie ich dodržiavania a ich sústavná kontrola. Aj keď oboznamovanie, dodržiavanie a kontrolu predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zabezpečuje zamestnávateľ, Zákonník práce a ani iný právny predpis nevylučuje, aby boli tieto povinnosti úplne alebo čiastočne vykonávané aj iným subjektom, ktorý má oprávnenie na výkon takejto činnosti. V konaní o náhradu škody z pracovného úrazu má žalovaný zamestnávateľ povinnosť tvrdiť a preukázať, že škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovalo a kontrolovalo a že porušenie týchto predpisov bolo jedinou príčinou škody.“ Podľa žalobcu z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že zistenie príčiny vzniku pracovného úrazu je súčasťou právneho posúdenia. V prejednávanom prípade súd práve pochybil v tom, že nesprávne identifikoval príčinu vzniku úrazu.

21. Následne poukazoval na závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/20/2009, z ktorých vyplýva, že „v konaní o náhradu škody z pracovného úrazu má zamestnávateľ povinnosť tvrdiť a preukázať, že škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinením porušil právne alebo ostatné predpisy k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody. Pritom predpokladom čiastočného zbavenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovných úrazoch v zmysle ustanovenia § 191 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce je zavinené porušenie predpisov alebo pokynov k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci postihnutým pracovníkom. Predpisom alebo pokynom k zaisteniu

bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci môže byť len predpis alebo konkrétny pokyn, ktorý upravuje určitý spôsob konania alebo určitý spôsob konania zakazuje. Porušenie predpisov alebo pokynov všeobecného charakteru nemôže mať za následok právne účinky, uvedené v ustanovení § 191 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce.“

22. V prejednávacom prípade žalobca preukázal, že znalosť predpisov BOZP zabezpečil, vydal konkrétne pokyny na zaistenie BOZP (určil správny technologický postup, resp. pracovný postup, vrátane zákazu nastavenia iného pracovného režimu vrátane zákazu siahat' do priestoru lisu) a riadne s nimi oboznámil zamestnancov.

23. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že lis mala nastavený v správnej polohe a nie je si vedomá toho, aby bol nastavený ináč. S dovolaním žalobcu nesúhlasila. Poukázala na to, že žalobca potom ako došlo k úrazu, neprivolal rýchlu lekársku pomoc, ale sám žalovanú odviezol do nemocnice, neprivolal políciu a miesto úrazu nezdokumentoval.

24. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bolo dňa 3. januára 2022 doručené oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia, ktorým advokátska kancelária KADUC & PARTNERS s.r.o. oznámila súdu, že prevzala právne zastúpenie žalobcu, a to popri jeho zastúpení JUDr. Rudolfom Fajbíkom. Prílohou oznámenia bolo aj splnomocnenie udelené žalobcom na zastupovanie v dovolacom konaní. Právny zástupca žalobcu súčasne s uvedeným oznámením podal návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11CoPr/2/2020-258 z 28. januára 2021 a rozsudku Okresného súdu Zvolen z 18. júna 2020, ktorej najvyšší súd nevyhovel, nakoľko nezistil dôvody pre postup podľa § 444 Civilného sporového poriadku.

25. Dňa 16. februára 2022 bolo najvyššiemu súdu doručené podanie dovolateľa, označené ako dodatočné vyjadrenie k podanému dovolaniu, v ktorom dovolateľ zotrval na dôvodoch podaného dovolania a doplnil ďalšiu argumentáciu, a to tak ohľadne namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie ako aj ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa jeho názoru spor vyústil do absolútnej ochrany žalovaného zamestnanca a prijaté rozhodnutia vykazujú znaky sociálnej arbitrárnosti, svojvoľnosti, neudržateľnosti a vyplývajú z nich prekvapivé právne závery. Poukazoval na pochybenia súdu ohľadne dokazovania dostatočnosti školenia absolvovaného žalovanou, pričom zdôraznil získané vzdelanie žalovanej v trojročnom učebnom odbore univerzálny obrábač kovov. Uvádzal, že súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 196 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce a vôbec neaplikoval ustanovenie § 196 ods. 2 až 5 Zákonníka práce, následkom čoho bola žaloba dovolateľa zamietnutá, pričom pri správnom právnom posúdení by bolo žalobe vyhovené. Vyslovil názor, že ponechanie kľúča v prepínači pracovných režimov výstredníkového lisu nie je možné považovať za jednu z príčin vzniku pracovného úrazu. Poukazoval na závery rozhodnutí súdov nižších stupňov a stanoviska Najvyššieho súdu ČSR. Uzavrel, že jedinou a bezprostrednou príčinou vzniku pracovného úrazu žalovanej je zlyhanie ľudského faktora, t.j., že žalovaná si nastavila nesprávny pracovný režim, hoci bol zakázaný (a poznala aj riziko, ktorému sa vystavila) a predčasne vložila ruku do výstredníkového lisu. Dovolací súd konštatuje, že uvedené doplnenie vyjadrenia k dovolaniu vo väčšej miere opakuje dovolacie námietky, ktoré sú obsahom dovolania podaného v zákonnej lehote, a navyše obsahuje argumentáciu, na ktorú s poukazom na § 434 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania, nebolo možné prihliadať (žalobcovi uplynula lehota na podanie dovolania dňa 7. mája 2021).

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) skúmal prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá Civilného sporového poriadku) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

27. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

28. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

29. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

30. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku.

31. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

32. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku namietal nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, svojvoľné hodnotenie skutkového stavu, prekvapivé právne závery, nesprávne dokazovanie.

33. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, a II. ÚS 251/03). K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

34. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

35. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody, avšak aj v takom prípade je v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

36. Posudzujúc námietky dovolateľa smerujúce k arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia dovolací súd vyhodnotil rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií v ich vzájomnej jednote a dospel k záveru, že odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku žalobcu sa vysporiadal s jeho právne relevantnou argumentáciou adekvátne a preskúmateľne, pričom je potrebné zvýrazniť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal tak vyhodnotením skutkového stavu ako aj právnymi závermi, na ktoré poukazoval mimo iného i odvolací súd, a ktoré dovolací súd rekapituloval v úvodnej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia.

37. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie obsahuje dostatočne jasnú odpoveď a vysvetlenie dôvodov, ktoré viedli súd k záveru o nemožnosti liberácie žalobcu. Súdny podrobným spôsobom ozrejmili, z akých skutkových zistení a dôkazov vychádzali, ako ich posúdili a vyhodnotili, a akým spôsobom na ustálené skutkové závery aplikovali relevantné právne normy. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších inštancií sú dostatočne obsírnym spôsobom odôvodnené a prijaté skutkové i právne závery sú v nich vysvetlené formou zrozumiteľnou tak pre kvalifikovanú osobu s právnickým vzdelaním ako i pre laika bez právnického vzdelania.

38. Námietky žalobcu, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou ohľadne neurčenia sporných skutkových tvrdení, nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci, neobstoja. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsiahnutého v bodoch 9 až 12 (v rozsahu strán 18 až 22) je zrejmé, že žalobcom uvádzaným námietkam odvolací súd venoval náležitú pozornosť a relevantne ozrejmil svoje závery a posúdenie namietaných skutočností. To, že sa dovolateľ so závermi odvolacieho súdu nestotožnil a nesúhlasil s nimi, nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný a aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a rozhodol v súlade s jeho vôľou. Pokiaľ žalobca tvrdil, že odvolací súd nesprávne a nezákonne konštatoval, že v odvolacom konaní nemožno vykonať dokazovanie, dovolací súd k tomu uvádza, že interpretácia žalobcu nezodpovedá skutočnosti, pretože v odôvodnení

rozhodnutia odvolací súd uviedol, že „v odvolacom konaní dôkazy, navrhnuté až po rozhodnutí okresného súdu žalobcom, neumožňujú akceptovať procesné predpisy ani na ochranu slabšej strany, a už vôbec na ochranu strany silnejšej (strana žalobcu), navyše zastúpenej advokátom.“, čo je v súlade s ustanovením § 384 v spojení s § 366 Civilného sporového poriadku.

39. Žalobca namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý podľa jeho názoru pochybil v tom, že nepostupoval podľa § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku a neurčil, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné a ktoré za sporné. S touto námietkou sa vysporiadaval už odvolací súd v napadnutom rozhodnutí a dovolací súd považuje jeho odpoveď jednak za dostatočne jasnú a súladnú s kritériami riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia a jednak za adekvátne vo vzťahu ku konštatovaným zisteniam a právnym záverom z nich plynúcim. V prejednávanej veci nemožno prijať záver o nerešpektovaní ustanovenia § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku, pretože zo zápisnice o pojednávaní z 13. februára 2020 je nepochybné, že súd prvej inštancie (v osobe konajúcej zákonnej sudkyne) zosumarioval sporné a nesporné skutkové tvrdenia, otázky podstatné pre rozhodnutie veci, relevantné právne normy vzťahujúce sa na prejednávanú vec, ako aj vykonanie dôkazov strán sporu. Výslovne tiež uviedol, ako sa mu javí samotné posúdenie nároku žalobcu.

40. K námietke žalobcu, že súd dospel k prekvapivým záverom ohľadne posúdenia obsahu a dostatočnosti školenia priamej obsluhy lisu, dovolací súd uvádza, že namiataný postup súdu prvej inštancie nemožno v žiadnom prípade kvalifikovať ako prekvapivý záver súdu. Išlo o dôkaz predložený samotným žalobcom, teda žalobca mal o tomto dôkaze vedomosť, pričom hodnotenie dôkazov prináleží v zmysle § 191 Civilného sporového poriadku súdu a skutočnosť, že súd konkrétny dôkaz posúdi v rozpore s očakávaním žalobcu, nemožno hodnotiť ako prekvapivý záver, ale je nutné ju považovať len za riadny výkon zákonnej právomoci súdu.

41. Dovolací súd nemôže priznať relevanciu ani námietke žalobcu, že súd prvej inštancie neuviedol, na základe akých dôkazov dospel k záverom ohľadne vyžadovania a kontroly uzamykania prepínača režimov, čím nedal žalobcovi šancu na prípadnú nápravu v odvolacom konaní. Posúdenie otázky uzamykania prepínača režimov a závery, ku ktorým dospel, uviedol súd prvej inštancie v bodoch 50 a 51 odôvodnenia rozsudku a žalobcovi nebola upretá možnosť argumentovať proti prijatým záverom súdu.

42. Podstatnú argumentáciu žalobcu v podanom dovolaní tvoria námietky smerujúce k hodnoteniu dôkazov a ustáleniu skutkového stavu, k čomu dovolací súd uvádza, že uvedená námietka dovolateľa nie je spôsobilou založiť prípustnosť dovolania, nakoľko ju bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

43. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 Civilného sporového poriadku viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu súdu pri procese jeho zisťovania (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné,

neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Vady takého charakteru však dovolací súd v prejednávanej veci nezistil. Napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov a zo záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú žiadne známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeho omylu. Námietky dovolateľa majú skôr povahu nespokojnosti so samotným výsledkom hodnotenia dôkazov, keďže závery a skutkové ustálenia súdu nevyzneli v jeho prospech.

44. Ako už dovolací súd uviedol, nemožno považovať za procesnú vadu konania skutočnosť, že dovolateľ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnil a že odvolací súd nehodnotil dôkazy a neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

45. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

46. Podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

47. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

48. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 Civilného sporového poriadku).

49. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 Civilného sporového poriadku.

50. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku).

alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku).

51. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

52. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; zákonodarcu túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

53. V podanom dovolaní žalobca namietal nesprávnu aplikáciu § 196 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce a chýbajúcu aplikáciu ustanovenia § 196 ods. 2 až 5 Zákonníka práce. Žalobca však neidentifikoval konkrétnu právnu otázku - právne posúdenie realizované odvolacím súdom, na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie a s ktorým žalobca nesúhlasí. Uvádzal len, že pri správnom posúdení mal súd žalobe vyhovieť a určiť, že žalobca sa zbavil zodpovednosti za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze žalovanej v celom rozsahu. Žalobca teda nesúhlasil s konečným spôsobom rozhodnutia (čo je pochopiteľné) a navrhoval iné meritórne riešenie sporu, na vlastnú polemiku s hodnotením podstatnej právnej otázky odvolacím súdom však rezignoval. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v citovanom ustanovení (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017).

54. Podstatnú časť dovolacích námietok, ktoré žalobca podradil pod namietané právne posúdenie, tvoria námietky voči nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku, námietky voči skutkovým zisteniam konajúcich súdov a k vykonanému dokazovaniu. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje

o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018). Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí posudzovať.

55. Ako už najvyšší súd vyššie ustálil, námietky žalobcu voči skutkovým zisteniam, vykonanému dokazovaniu a nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku, ktorými žalobca argumentoval proti nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, nemajú charakter námietok zakladajúcich prípustnosť dovolania podľa § 421 Civilného sporového poriadku. Dovolací súd sa s týmito námietkami vysporiadal pri posúdení dôvodnosti dovolania vyvodzujúceho svoju prípustnosť z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

56. V súvislosti s namietaným právnym posúdením veci odvolacím súdom žalobca poukazoval aj na závery rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 15/2008 a 5Cdo/20/2009, ktoré však neindikujú žiaden rozpor s hodnotiacimi kritériami napadnutého rozhodnutia a žalobca v dovolaní nezdôvodnil, akým spôsobom sa odvolací súd od ním uvádzaných rozhodnutí odchýlil.

57. Na záver dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022, ktorý uviedol, že „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právného posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

58. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prijať iný záver, ako ten, že žalobca uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku; nenastolil, neformuloval, nepomenoval právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia, ale iba predostrel skutkové tvrdenia spochybňujúce správnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií, hoci dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 Civilného sporového poriadku).

59. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

60. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

61. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.